Position paper ZG-auditief/ communicatief:

hoe kunnen we in de toekomst passende ZG-zorg blijven leveren?

Mensen met aangeboren problemen met horen, horen én zien, een taalontwikkelingsstoornis of een communicatief meervoudige beperking hebben recht op passende zorg..

Hoe zorgen we ervoor dat deze zorg in de toekomst kan blijven bestaan?

In deze position paper beschrijven we onze ambities én ons antwoord op de belangrijkste uitdagingen

Position paper SIAC, voor stakeholders

Inhoud

1 Gezondheidszorg staat onder druk

2 Introductie SIAC

3 Ons antwoord

4 Onze beloften

Gezondheidszorg staat onder druk

SIAC
Samenwerkende Instellingen
Auditieve Communicatieve Sector

Gezondheidszorg staat onder druk: urgentie is groot

- De zorgkosten groeien. Zonder interventies verdrievoudigen tussen nu en 2060 de zorguitgaven in Nederland.
- Zorgprofessionals onder druk: hoewel er steeds meer mensen werken in Nederland, en dus ook in de zorg, is dat niet genoeg.

(*Bron: IZA (integraal Zorg akkoord) versie 1.0 – inleiding en becijferde versie)*

Dit heeft gevolgen voor:

- Toegankelijkheid van zorg: kunnen mensen met een beperking gebruik maken van de mogelijkheden en participeren?
- Betaalbaarheid van de zorg: 13 % van ons nationale inkomen gaat naar de zorg; zonder maatregelen stijgt dit naar 19 tot 21%. Kunnen we dit opbrengen?
- Kwaliteit van zorg: Hoe kunnen we de kwaliteit blijven leveren die nodig is?

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Gezocht wordt naar antwoorden …

*) Doof, slechthorend, auditief communicatief en verstandelijk beperkt, problemen met horen én zien (doofblind), Taalontwikkelingsstoornis

… en dat leidt tot: Nederland moet zich richten op preventie en de zorg anders organiseren

Wat betekent dat?

- Alleen zorg bieden die bewezen waarde toevoegt
- Zo vroeg mogelijk diagnosticeren en behandelen om problemen later te voorkomen (preventie)
- Toegang waarborgen tot complexe zorg voor de meest kwetsbaren
- Passende zorg en onderwijs bieden, in overleg met de client of leerling, op de juiste plek (zo licht, gewoon en thuis (nabij) mogelijk)
- Een betekenisvolle plek in de samenleving voor iedereen (participatie)
- Gelijkwaardige samenwerking tussen formele en informele zorg
- Meegaan met de tijd: de maatschappij verandert en vraagt inzet van (arbeidsbesparende) technologie en digitale gegevensuitwisseling en –ondersteuning (innovatie)
- Denken over domeinen, financieringsstromen en organisaties heen (ontschotten en samenwerking)

Introductie SIAC

SIAC
Samenwerkende Instellingen
Auditieve Communicatieve Sector

Wat is SIAC?

SIAC

SIAC staat voor de Samenwerkende Instellingen voor mensen met Auditieve en/of Communicatieve beperkingen (www.siac.nu).

Missie

Het bevorderen van kwalitatief hoogwaardige, vraaggestuurdezorg- en dienstverlening voor mensen met een auditieve en/of communicatieve beperking *. Hiertoe werken de aangesloten leden samen op het gebied van:

- Deskundigheidsbevordering, wetenschappelijk onderzoek en expertiseontwikkeling en –borging.
- Ordening, spreiding en vernieuwing van de zorg- en dienstverlening;
- Belangenbehartiging van de doelgroep;

Bestuurlijke deelnemers SIAC

Bestuurlijke deelnemers SIAC: categorale instellingen die zich enkel richten op de doelgroep. Met andere aanbieders van Zintuiglijk Gehandicaptenzorg (ZG-zorg) aan mensen met een auditieve en/of communicatieve beperking stemmen wij inhoudelijk en bestuurlijk af.

SIAC Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

*) Doof, slechthorend, auditief communicatief en verstandelijk beperkt, problemen met horen én zien (doofblind), Taalontwikkelingsstoornis

Aangesloten instellingen

Koninklijke Kentalis

AURIS
KONINKLIJKE AURIS GROEP

pento
EXPERTS IN HOREN, SPREKEN EN VERSTAAN

NSDSK

GGMD
voor Doven en Slechthorenden

Gelderhorst
Een thuis vol gebaren

Samenwerkingspartners

kalorama

adelante
haal het beste uit jezelf

milo
wegbereiders in communicatie

Libra
REVALIDATIE AUDIOLOGIE

Radboudumc

's Heeren Loo
De Noorderbrug

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

De SIAC-partners zijn er voor...

Mensen die doof of slechthorend zijn

- ZG-diagnostiek (zie ook www.zorginstituutnederland.nl), behandeling en ondersteuning van kinderen en jongeren die doof of slechthorend zijn, én hun gezin
- ZG-Behandeling en –ondersteuning van volwassenen die vroeg verworven doof of matig/ ernstig slechthorend zijn, of die plotsdoof zijn.
- ZG- ondersteuning van ouderen die prelingual (aangeboren) doof of slechthorend zijn en kampen met bijkomende ouderdomsproblematiek

Mensen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS)

- ZG-Diagnostiek en behandeling van kinderen met een ernstige taalontwikkelingsstoornis
- ZG-Diagnostiek en behandeling van jongeren (tot 23 jaar) met een ernstige taalontwikkelingsstoornis

Mensen met een beperking in horen en zien

- ZG-Diagnostiek, behandeling, ondersteuning en woonaanbod voor mensen met een beperking in horen en zien.

Mensen die communicatief meervoudig beperkt zijn

- ZG-Diagnostiek, behandeling, ondersteuning en woonaanbod voor mensen met een communicatief meervoudige beperking

56% van onze cliënten is jonger dan 5 jaar en 88% is jonger dan 18 jaar.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

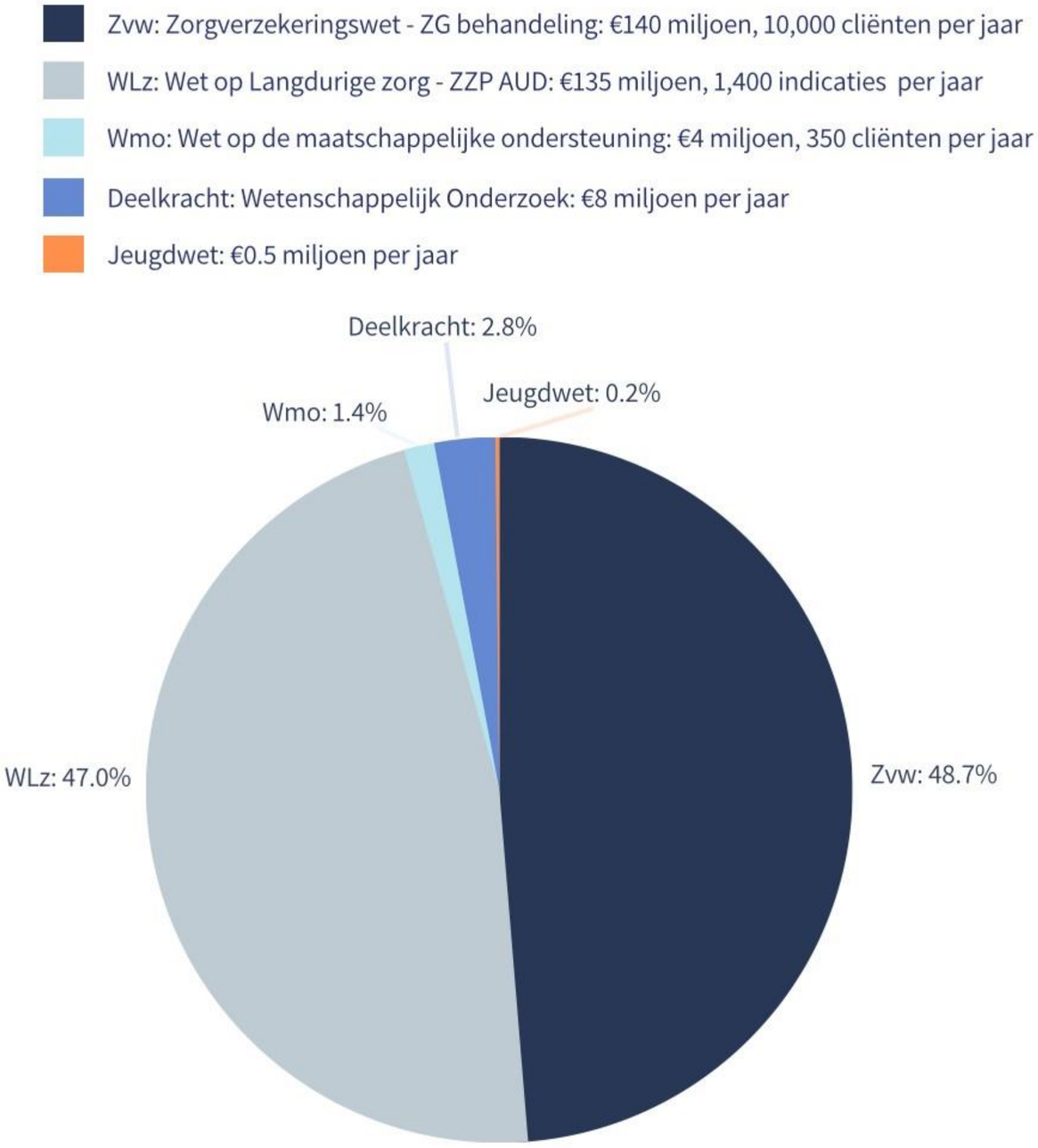
De SIAC-partners zijn er niet voor...

- Mensen die op volwassen of latere leeftijd doof of slechthorend zijn geworden.
- Grondslagdiagnostiek (diagnostiek gehoorproblemen en spraaktaal ontwikkelingsproblemen). Deze diagnostiek wordt onder meer door de audiologische centra gedaan.
- Commerciële hoorzorg (audiciens)

SIAC
Samenwerkende Instellingen
Auditieve Communicatieve Sector

De sector in cijfers

- Totale zorg omzet ZG-sector: € 287 miljoen per jaar

Samenwerkingspartners van SIAC

Ons antwoord

SIAC
Samenwerkende Instellingen
Auditieve Communicatieve Sector

Ons antwoord op de huidige uitdagingen

We handelen preventief

We diagnosticeren en behandelen op jonge leeftijd (en laten zo veel mogelijk aan de eerste lijn (is geen ZG-zorg) over), waardoor sociaal-emotionele problematiek op latere leeftijd, zwaardere zorg en speciaal onderwijs zo veel mogelijk worden voorkomen.

We behandelen en ondersteunen passend

… zodat mensen kunnen deelnemen aan (regulier) onderwijs, en zich ontwikkelen tot zelfstandige en zo zelfredzaam mogelijke volwassenen om uiteindelijk een leven te kunnen leiden dat bij hen past. We behandelen zo veel mogelijk ambulant. Voor de meest kwetsbaren waarborgen we de toegang tot de langdurige zorg.

We ondersteunen mensen om mee te doen in de maatschappij

… door het vergroten van maatschappelijke zelfstandigheid in wonen, communicatie, dagbesteding, studie of arbeid.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Ons antwoord op de huidige uitdagingen

We ontwikkelen kennis door wetenschappelijk onderzoek

Door het gezamenlijk ontwikkelen van kennis dragen we bij aan het adequaat en tijdig herkennen en erkennen van een (meervoudige) auditieve/ communicatieve beperking en aan de effectiviteit van onze behandelingen.

We delen kennis en stellen expertise beschikbaar (www.deelkracht.nl).

We ondersteunen signalering, diagnostiek en behandeling in de eerste en tweede lijn. Maar ook dragen wij kennis over aan de omgeving van de client. Hiermee zijn zij samen met ons de behandelaar van onze cliënt en hun kind of relatie.

We innoveren en maken gebruik van (arbeids) besparende technologie)

We innoveren om bij te kunnen dragen aan het verhogen van de productiviteit, meer doelmatigheid en het verbeteren van de kwaliteit. We ontwikkelen (arbeidsbesparende) technologie. Hiermee verbeteren wij de kosteneffectiviteit van onze behandelingen.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

ons antwoord op de uitdaging per doelgroep verder uitgewerkt…

SIAC
Samenwerkende Instellingen
Auditieve Communicatieve Sector

Kinderen met een TOS

Voor wie?

De internationaal vastgestelde prevalentie van TOS ligt tussen de 5% en 7%. In Nederland zijn er ongeveer **90.000 kinderen tot 10 jaar met een TOS**. Screening vindt plaats door de consultatiebureau's als de kinderen ongeveer twee jaar zijn. Verreweg de meeste kinderen met een TOS (96 %) ontvangen logopedische zorg in de eerste lijn. Slechts een beperkt gedeelte, ongeveer 4%, ontvangt ZG-zorg vanwege ernstige problemen in communicatieve redzaamheid en/of de sociaal-emotionele ontwikkeling. De andere kinderen ontvangen hun zorg vanuit de eerste lijns logopedie. Sinds enkele jaren worden kinderen met een TOS eerder (jonger) gediagnosticeerd. Hoe eerder kinderen worden behandeld, hoe meer leerproblemen, psychische problemen en sociale problemen worden voorkomen.

Hoe?

SIAC-partners zetten kennis en expertise in door:

- ZG-Diagnostiek van het jonge kind
- Behandeling
- Betrekken van het systeem rondom het kind als medebehandelaar (bijvoorbeeld: ouders, kinderopvang)
- Expertise ontwikkeling, kennisdeling en – overdacht naar zorgverleners, ook om goede signalering en omgang in de eerste lijn en niet-klinische context te borgen.

Zie ook https://databank.deelkracht.nl/

Onze bijdrage

We handelen preventief door ZG-diagnostiek en behandeling van kinderen met TOS voorstat zij naar school gaan, waardoor leerproblemen, gedragsproblemen, psychische problemen en sociale problemen op latere leeftijd worden voorkomen.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Jongeren met een TOS

Voor wie?

Er hebben in Nederland ongeveer 900 jongeren met een TOS jaarlijks ZG zorg nodig. Jongeren met een TOS (12 tot 23 jaar) zijn vaak sociaal minder vaardig en minder zelfredzaam. Ze houden moeite met lezen en schrijven en ervaren sociaal-emotionele problemen. Ook vallen ze vaker uit op school en werk.

Hoe?

SIAC-partners zetten kennis en expertise in door:

- Behandeling
- Begeleiding
- Kennisopbouw en kennisoverdracht naar gemeenten, overheden en andere partijen.

Zie ook https://databank.deelkracht.nl/

Onze bijdrage

Jonge mensen kunnen, soms met hulp, deelnemen aan (regulier) onderwijs en aan het arbeidsproces en zijn minder afhankelijk van ondersteuning door behoud van zelfredzaamheid.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Kinderen die ernstig slechthorend of doof zijn

Voor wie?

Jaarlijks wordt in Nederland 1 op de 1.000 baby's doof geboren (met een gehoorverlies van 90 dB of meer) (prelinguaal doof). Kinderen die slechthorend of doof zijn, horen minder of geen gesproken taal. Een kind dat al jong slechthorend of doof is, mist veel. Daardoor komt de taalontwikkeling moeilijker op gang. De sociale interactie is anders dan bij horende kinderen.

Hoe?

SIAC-partners zetten kennis en expertise in door:

- Preventie
- ZG-Diagnostiek
- Op gang brengen van de (gebaren)taalontwikkeling
- Voorkomen van sociaal-emotionele problemen op latere leeftijd
- Ondersteunen van ouders
- Communicatie- en interactietrainingen
- (Ontwikkeling van) aanbod Nederlandse Gebarentaal (NGT)
- Expertise ontwikkeling, kennisdeling en – overdracht naar zorgverleners, ook om goede signalering en omgang in de eerste lijn en niet-klinische context te borgen

Zie ook https://databank.deelkracht.nl/

Onze bijdrage

ZG-Diagnostiek en behandeling op jonge leeftijd, waardoor problemen (onder meer sociaal-emotioneel) op latere leeftijd worden voorkomen.
Jonge kinderen groeien zo gezond mogelijk op en ontwikkelen zich tot zelfstandige en zo zelfredzaam mogelijke volwassenen.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Volwassenen die ernstig slechthorend of doof zijn

Voor wie?

In Nederland wonen zo'n 17.000 volwassenen die ernstig slechthorend of doof zijn. Zij waren al ernstig slechthorend of doof voordat de ontwikkeling van gesproken taal op gang zou hebben moeten komen (prelingual doof). Zij hebben vanaf heel jonge leeftijd geen of minder gesproken taal gehoord en kunnen daarom alles wat om hen heen gebeurt niet altijd goed volgen. Gehoorverlies kan grote invloed hebben op je leven. Deze invloed is voor iedereen verschillend. Mensen die ernstig slechthorend of doof zijn hebben minder toegang tot communicatie via bijvoorbeeld gesprekken, lessen of filmpjes. Soms zijn daardoor ook geschreven teksten van kranten, boeken en websites voor hen minder goed te volgen. En als je jezelf niet goed hoort praten, is het vaak ook moeilijker om jezelf verstaanbaar te maken. Op jonge leeftijd NGT aanleren is daarom belangrijk.

Hoe?

SIAC-partners zetten kennis en expertise in door:

- Communicatie- en interactietrainingen (onder meer mondbeeld aflezen)
- (Ontwikkelen van) NGT-aanbod
- Aanbod voor verblijf voor mensen die doof zijn
- Kennisopbouw en kennisoverdracht

Zie ook https://databank.deelkracht.nl/

Onze bijdrage

Een betekenisvolle plek in de samenleving voor mensen die ernstig slechthorend of doof zijn. Mensen kunnen deelnemen aan (regulier) onderwijs en aan het arbeidsproces en zijn minder afhankelijk van ondersteuning door behoud van zelfredzaamheid.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Ouderen die prelinguaal doof/ SH zijn met bijkomende problematiek

Voor wie?

In Nederland wonen zo'n 3000 ouderen (> 65) die prelinguaal ernstig slechthorend of doof zijn (doof of slechthorend voordat de gesproken taalontwikkeling op gang zou moeten hebben komen). Bij dove mensen verloopt de sociaal emotionele ontwikkeling en – verwerking anders. Zij hebben vanaf heel jonge leeftijd geen of minder gesproken taal gehoord en kunnen daarom alles wat om hen heen gebeurt niet altijd goed volgen. Veel van deze mensen zijn eerder in hun leven verkeerd gediagnosticeerd of behandeld. De combinatie met ouderdom en de (zorg)vragen die daarbij horen maakt deze mensen extra kwetsbaar (ouderen met dementie herbeleven onverwerkte trauma's, ontwikkelen visusproblemen of verliezen hun gebarentaalvaardigheid). Zorg aan dove volwassenen – en specifiek aan ouderen - vraagt specifieke kennis en aandacht.

Hoe?

SIAC-partners zetten kennis en expertise in door:

- Begeleiding van ouderen die doof zijn
- Aanbod voor verblijf voor oudere mensen die doof zijn
- Aanbod voor zinvolle dagbesteding
- Communicatie- en interactietrainingen
- Kennisopbouw en kennisoverdracht

Zie ook https://databank.deelkracht.nl/

Onze bijdrage

Ouderen die doof zijn en kampen met bijkomende (ouderdoms)problematiek, wordt passende zorg geboden. Zo kunnen zij zo zelfstandig mogelijk een eigen leven leiden. Zo licht, gewoon en thuis mogelijk.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Mensen met een communicatief meervoudige beperking

Voor wie?

In Nederland wonen zo'n 9.000 mensen die communicatief meervoudig beperkt (CMB) zijn. Mensen met CMB hebben meerdere beperkingen die invloed hebben op de communicatie. Vaak gaat het om gehoorverlies of een taalstoornis, met daarbij een of meer andere beperkingen.

Hoe?

SIAC-partners zetten kennis en expertise in door:

- Communicatie- en interactietrainingen
- Begeleiding
- Aanbod voor verblijf voor mensen met een communicatief meervoudige beperking
- Aanbod voor zinvolle Dagbesteding
- Kennisopbouw en kennisoverdracht

Zie ook https://databank.deelkracht.nl/

Onze bijdrage

Mensen met een meervoudig communicatieve beperking worden zo vroeg (jong) mogelijk gediagnosticeerd en behandeld. Door een snellere herkenning van een communicatieve beperking en het leveren van passende zorg kan onbegrepen gedrag worden voorkomen.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Mensen met een aangeboren beperking in horen én zien

Voor wie?

Het aantal mensen met een aangeboren beperking in horen én zien (doofblindheid) in Nederland is tenminste 4.000. Zo'n 30.000 mensen krijgen te maken met ouderdomsproblemen met horen en zien. Ook in de Verstandelijk Gehandicaptenzorg (VG) komt deze problematiek veelvuldig voor. Mensen met een beperking in horen en zien hebben specifieke ondersteuning nodig.

Hoe?

SIAC-partners zetten kennis en expertise in door:

- Communicatie- en interactietrainingen - Tastontwikkeling, vierhanden gebaren, ontwikkeling trilvest, samenvoegen informatie in DB-connect
- Woonaanbod voor mensen met een verstandelijke beperking en een beperking in horen en zien
- Aanbod voor zinvolle Dagbesteding

Zie ook https://databank.deelkracht.nl/

Onze bijdrage

Mensen met een beperking in horen en zien worden sneller geholpen omdat expertise vanuit de keten wordt gebundeld en gezamenlijk hard gewerkt wordt om specifieke dienstverlening te leveren aan deze doelgroep. Hiermee denken we over domeinen, financieringsstromen en organisaties heen.

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

We zetten onze krachten in voor deze opgave

Een toegankelijk en landelijk dekkend aanbod

De organisaties die mensen met een auditieve en/of communicatieve beperking ondersteunen op alle levensgebieden werken samen voor een landelijk dekkend aanbod. We beperken de wachtlijsten door aanbod te concentreren of juist te spreiden.

Expertise en kennis beschikbaar voor iedereen (Deelkracht)

Wij ontwikkelen kennis en expertise. Alle beschikbare kennis is via een gezamenlijk kennisplatform voor derden toegankelijk. (www.deelkracht.nl).

De best mogelijke zorg voor de verschillende doelgroepen

Mensen met een taalontwikkelingsstoornis, mensen die doof of slechthorend zijn, mensen met een communicatief meervoudige beperking en mensen met beperkingen in zowel zien als horen.

Denken over de financieringsschotten heen

In de zorg en ondersteuning (Zvw, WLz, Wmo, Jeugdwet) denken we zo veel mogelijk over schotten tussen de zorgdomeinen heen. En ook *over* domeinen door samen te werken met de jeugdzorg en de eerstelijns logopedisten. Hiermee zorgen wij voor een passend aanbod, samen met anderen.

Samenwerking met doelgroepvertegenwoor-digende organisaties

We werken samen met doelgroep-vertegenwoordigende organisaties, andere instellingen, Siméa, de FENAC, de NVLF, de VGN, NVZ, VNG, Hogescholen en Universiteiten.

Simea - Auris, Kentalis, VierTaal en Vitus Zuid zijn gespecialiseerd in begeleiding en onderwijs aan leerlingen met een TOS. Zij werken samen in Siméa.
FENAC – Federatie van Nederlandse Audiologische Centra
NVLF – Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie
VGN – Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland
NVZ – Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen
VNG – Vereniging Nederlandse Gemeenten

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Onze beloften

SIAC
Samenwerkende Instellingen
Auditieve Communicatieve Sector

Samenvatting: onze beloften aan mensen met een auditieve en/of communicatieve beperking

Kinderen met een TOS

worden zo jong mogelijk gediagnosticeerd. Kinderen worden zo veel mogelijk behandeld in de eerste lijn, waar mogelijk (samen met onderwijs) in de eigen omgeving. Alleen kinderen met de meest complexe hylpvragen komen in de ZG-sector terecht. Vroegtijdig ingrijpen is effectief en voorkomt / vermindert problemen in latere levensfasen. Hoe eerder de communicatie op gang komt, hoe minder achterstanden in andere ontwikkelingsgebieden.

Jongeren met een TOS

kunnen deelnemen aan (regulier) onderwijs en aan het arbeidsproces en zijn minder afhankelijk van ondersteuning door behoud van zelfredzaamheid.

Kinderen die doof of slechthorend zijn

worden zodra de diagnose bekend is (vaak in hun eerste levensjaar) behandeld waardoor ze zich goed kunnen blijven ontwikkelen en de zelfredzaamheid op latere leeftijd wordt vergroot. Wij doen dit (samen met onderwijs) zo veel mogelijk in de eigen omgeving.

Jongeren en volwassenen die doof of slechthorend zijn

worden ondersteund bij het behoud van zelfredzaamheid, het vinden/behouden van een baan en participeren in de maatschappij.

Ouderen die prelinguaal doof zijn

kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen en leven met passende zorg, ook wanneer zij kampen met ouderdomsgerelateerde bijkomende problematiek.

Mensen met een communicatief meervoudige beperking

worden herkend (en begrepen) zodat onbegrepen gedrag vermindert en passende zorg wordt geleverd. Ook ondersteunen wij VG instellingen hierbij. Voor de meest kwetsbaren waarborgen we toegang tot complexe, langdurige zorg.

Mensen met een beperking in horen én zien

kunnen rekenen op specifieke zorg en dienstverlening waadoor zij zo zelfstandig mogelijk wonen en leven met passende zorg.

Aandacht voor preventie

We diagnosticeren en behandelen op jonge leeftijd (en zo veel mogelijk in de eerste lijn), waardoor sociaal-emotionele problematiek op latere leeftijd, zwaardere zorg en speciaal onderwijs zo veel mogelijk worden voorkomen.

Een inclusievere samenleving

Meer kwaliteit van leven met minder kosten voor de maatschappij door een inclusievere samenleving. Dit doen wij samen met onder meer onze collega's vanuit de visuele sector (Vivis).

SIAC
Samenwerkende Instellingen Auditieve Communicatieve Sector

Zó werkt SIAC aan preventie en aan het anders organiseren van zorg voor mensen met een auditieve en/of communicatieve beperking.

SIAC
Samenwerkende Instellingen
Auditieve Communicatieve Sector